

رئیس مرکز مطالعات آفریقا با تأکید بر برگزاری میزگردهای دو جانبه بین دو کشور و راه‌های گسترش این مناسبات، پیشنهاد برگزاری چنین اجلاس دو جانبه‌ای با کشور اتیوپی را مطرح نمود.

آقای قادری با تأکید بر لزوم مشارکت مؤسسات تحقیقاتی اتیوپی در اجلاس‌های منطقه‌ای و بین‌المللی منعقد در تهران، برگزاری اجلاس (قریب الوقوع) خلیج فارس در دفتر مطالعات و دعوت به عمل آمده از آقای دکتر کینفه آبراهام، رئیس مؤسسه بین‌المللی صلح و توسعه اتیوپی وابسته به وزارت امور خارجه این کشور را مورد اشاره قرار داد.

وی با درخواست معرفی مؤسسات علمی و تحقیقاتی اتیوپی از طرف سفارت جمهوری اسلامی ایران در آدیس آبابا، ارائه لیست این مؤسسات را برای برقراری مناسبات علمی و تحقیقاتی با دفتر مطالعات و سایر مؤسسات تحقیقاتی ایرانی ضروری دانست و اظهار داشت: «در اختیار داشتن این اطلاعات باعث می‌شود تا امکان دعوت از آنها برای شرکت در سمینارها و کنفرانس‌هایی که در آینده در جمهوری اسلامی ایران برگزار خواهد شد، فراهم گردد.»

در ادامه آقای دلنسا نیز به سفر آقای دکتر خرازی، وزیر امور خارجه، به اتیوپی در ماه ژوئن ۲۰۰۲ اشاره و تأکید نمود: «این سفر بیانگر سطح بالای مناسبات بین دو کشور می‌باشد.» وی همچنین با ارزیابی مثبت از برگزاری اجلاس‌های دو جانبه میان متخصصان و کارشناسان دو کشور، در خصوص استفاده از فرصت‌های مقتضی و فراهم شدن امکان حضور محققان اتیوپیایی در اجلاس‌های مختلف منطقه‌ای و بین‌المللی که توسط جمهوری اسلامی ایران تدارک دیده می‌شود، ابراز امیدواری کرد.

مدیر کل وزارت خارجه اتیوپی با تأکید بر وجود تماس‌های مناسب میان سفارت جمهوری اسلامی ایران در آدیس آبابا و دانشگاه آدیس آبابا و همچنین مؤسسه بین‌المللی

اسلامی ایران در آدیس آبابا (تیتیر، پیش درآمد و شکل معمول امضای مقامات دو مؤسسه) تهیه و آماده امضا شد.

○ ملاحظات: ارسال نامه از سوی مؤسسه صلح و توسعه درباره متن نهایی شده یادداشت تفاهم و نیز دریافت دعوتنامه از سوی دفتر مطالعات برای دکتر آبراهام از موارد اجرایی این ملاقات است.

مذاکرات با آقای آدیس دلنسیا،

مدیر کل آسیا - اقیانوسیه و خاورمیانه وزارت خارجه اتیوپی

در این ملاقات ابتدا آقای قادری اهمیت کلیدی نقش دو کشور در دو منطقه خلیج فارس و شاخ آفریقا را یادآور شد و با ابراز رضایت از سطح مناسبات سیاسی بین دو کشور، اظهار امیدواری نمود تا روابط دو کشور به ویژه در بعد اقتصادی گسترش بیشتری یابد.

رئیس مرکز مطالعات آفریقا با تأکید بر عدم وجود اطلاعات کافی از کشورهای آفریقایی در جمهوری اسلامی ایران، مسئولیت وزارت خارجه دو کشور، مؤسسات تحقیقاتی و سفارت جمهوری اسلامی ایران در اتیوپی را برای ارائه اطلاعات لازم، سنگین و مهم ارزیابی و تأکید نمود: «تنها در پرتو شناخت حاصل از فعالیت مؤسسات تحقیقاتی است که امکان شناسایی ظرفیت‌ها و توانمندی‌های کشورهای میسر می‌گردد.»

وی سپس توضیحاتی را در خصوص معاونت‌های مختلف در وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران و تشکیلات مطالعاتی و تحقیقاتی وزارت متبوع، به ویژه دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی، ارائه کرد. آقای قادری با تأکید بر تنوع وظایف دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی، به برپایی سمینارهای متعدد با حضور متخصصان و کارشناسان کشورهای مختلف از جمله کشورهای آفریقایی اشاره کرد و خواستار مشارکت فعال طرف‌های اتیوپیایی در این سمینارها و کنفرانس‌ها شد.

داریم، اما نکاتی هم هست که با در نظر گرفتن آنها می‌توان متن را به امضا رساند. آقای کینفه آبراهام نیز با تشکر از دعوت به عمل آمده اظهار امیدواری نمود تا با امضای این متن، همکاری خوبی میان دو مؤسسه به وجود آید. در پایان مقرر شد که جلسه دیگری برای روز بعد تعیین شود و در خصوص متن مزبور گفتگوهای لازم به عمل آید.

ملاقات با آقای دکتر تادسه آیالیو،

معاون مؤسسه بین‌المللی صلح و توسعه اتیوپی

در ابتدا آقای دکتر آیالیو ضمن معرفی خود، به تشریح اقدامات مؤسسه برای تدوین پیش‌نویس متن یادداشت تفاهم همکاری دو مؤسسه اشاره نمود و گفت: «در تنظیم یادداشت تفاهم به برخی نکات اشاره شده که بیشتر در صلاحیت برخی وزارتخانه‌های دولتی اتیوپی است و از آنجا که مؤسسه مایل است تعهداتی را قبول کند که بتواند از عهده اجرای آن برآید؛ بنا بر این، خواهان حذف بخشی از پیش‌نویس در مورد "برگزاری دوره‌های آموزشی" است.»

آقای دکتر قادری نیز با اشاره به اینکه پیش‌نویس از سوی مؤسسه تهیه شده و بهتر است مفاد عملی در آن قید شود، اظهار داشت که با اعمال این تغییرات مخالفتی ندارد. وی همچنین خواهان حذف بخشی از مفاد پیش‌نویس تهیه شده در خصوص تعهد دو طرف به «ایجاد ارتباط میان مؤسسات عالی آموزشی دو کشور و همکاری برای برگزاری نمایشگاه‌های بین‌المللی» شد که مورد موافقت طرف اتیوپیایی قرار گرفت.

سپس طرفین اعمال برخی تغییرات غیر محتوایی به‌ویژه در مورد جمله‌بندی و کلمات متن را پیشنهاد نمودند که با موافقت مشترک این تغییرات صورت گرفت. در خاتمه مفاد تعهدات و توافقات حاصله در قالب تهیه شده از سوی سفارت جمهوری

رئیس مرکز مطالعات آفریقا اهم فعالیت‌های این مرکز را از جمله برگزاری میزگردهای دوجانبه یا چند جانبه با حضور سفرای کشورهای آفریقایی و کارشناسان مسائل این قاره، برپایی کنفرانس‌ها و سمینارهای بین‌المللی در خصوص موضوعات مختلف آفریقایی با حضور صاحب‌نظران و متخصصان سرشناس ایرانی، آفریقایی و سایر نقاط جهان، انجام تحقیقات و انتشار نشریه تخصصی برای آفریقا و همکاری با مؤسسات پژوهشی خارجی برشمرد.

آقای قادری انجام پژوهش‌های مختلف در زمینه‌های گوناگون سیاسی، اقتصادی و استراتژیکی آفریقا را یکی از فعالیت‌های مورد توجه مرکز دانست و اظهار داشت: «به‌عنوان نمونه هم اکنون تحقیق جامعی در خصوص منطقه شاخ آفریقا توسط تعدادی از محققان و کارشناسان آفریقا در دست اجراست.» وی در پاسخ به درخواست آقای کینفه آبراهام برای شرکت در اجرای این پروژه تحقیقاتی یا دریافت نسخه‌ای از نتایج این تحقیق، گفت: «این پروژه تقریباً به اتمام رسیده است و به‌زودی نتایج آن را منتشر خواهیم کرد و نسخه‌ای را برای شما ارسال خواهیم نمود.»

آقای قادری سپس به معرفی فصلنامه مطالعات آفریقا پرداخت و با ارائه آخرین شماره آن، به چاپ مقالات معتبر در این نشریه اشاره کرد و گفت که خلاصه مقالات چاپ شده به دو زبان انگلیسی و عربی برای افراد غیر فارسی زبان قابل استفاده است. ایشان همچنین به تصمیم دفتر مطالعات در خصوص دعوت از آقای دکتر کینفه آبراهام برای شرکت در سمینار خلیج فارس اشاره و اعلام کرد که متعاقباً دعوتنامه از طریق سفارت برای نامبرده ارسال می‌گردد.

در خاتمه این جلسه آقای قادری با اشاره به اینکه یکی از اهداف اصلی سفرش به اتیوپی نهایی کردن متن یادداشت تفاهم همکاری دو مؤسسه است، افزود: «در دفتر مطالعات متن پیشنهادی شما بررسی شده است و علی‌الاصول با متن مزبور موافقت

پرفسور کینفه آبراهام با ابراز علاقه‌مندی به برقراری ارتباط با مراکز تحقیقاتی معتبر در ایران، تهیه و ارسال پیش‌نویس یادداشت تفاهم همکاری با دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی را دلیل این علاقه‌مندی دانست. وی افزود: «پیش از این برای شرکت در یکی از سمینارهای منعقد در دفتر مطالعات تحت عنوان گفتگوی تمدن‌ها دعوت شدم و در همین خصوص مقاله‌ای تهیه کردم که متأسفانه به دلیل تغییر زمان اجلاس، موفق به شرکت در آن نشدم. اما امیدوارم در سمینارهای آتی دفتر شرکت داشته باشم.»

سپس آقای قادری با تشکر از توضیحات ارائه شده، متقابلاً به سوابق علمی و شغلی خود اشاره نمود و گفت: «با توجه به دو دوره مسئولیت در کشورهای آفریقایی به عنوان سفیر، با ظرفیت‌ها و نیز چالش‌های قاره آفریقا آشنا هستم.»

وی به اهمیت قاره آفریقا برای سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران اشاره نمود و گفت: «طبیعتاً منطقه شاخ آفریقا و کشور اتیوپی به عنوان محوری‌ترین کشور این منطقه، جایگاه خاصی در سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران دارد.» آقای قادری افزود: «به این سبب در دفتر مطالعات سیاسی بین‌المللی مرکز ویژه‌ای برای انجام مطالعات و تحقیقات قاره آفریقا تأسیس شده که فعالیت‌های مختلفی را با هدف شناخت هر چه بیشتر آفریقا به انجام رسانده است.»

آقای قادری سپس به تشریح جایگاه دفتر مطالعات سیاسی بین‌المللی پرداخت و مهم‌ترین اهداف دفتر را انجام تحقیقات در زمینه موضوعات مرتبط با سیاست خارجی، ترویج ادبیات روابط بین‌الملل و کمک فکری به اجرای سیاست خارجی عنوان کرد. وی برخوردار از دفتر مزبور از ۱۰ مرکز تحقیقاتی فعال در بخش‌های مختلف از جمله مطالعات استراتژیک، مطالعات حقوقی بین‌المللی، مرکز مطالعات اقتصاد بین‌الملل، مرکز انتشارات و مراکز متعدد مطالعات منطقه‌ای را متذکر شد و تأکید کرد که مرکز مطالعات آفریقا یکی از این مراکز به‌شمار می‌رود.

دکتر کینفه سپس با معرفی تعدادی از کتاب‌های چاپ شده مؤسسه^۱، تأکید مؤسسه را برای چاپ کتب مرجع در مورد صلح و توسعه منطقه شاخ آفریقا خاطر نشان نمود. (ج) آموزش که به برگزاری دوره‌های مختلف در موضوعات متعدد اطلاق می‌گردد. مؤسسه دوره‌های بلند، میان و کوتاه مدت دارد که در آنها بسته به موضوع آموزش، افراد مختلف از سازمان‌ها و وزارتخانه‌های مختلف آموزش‌های لازم را می‌بینند. دکتر کینفه به برگزاری دوره‌های آموزش دیپلماتیک اشاره نمود و گفت: «اخیراً دوره آموزش دیپلماتیک برای تعدادی از کارمندان وزارت امور خارجه را به اتمام رساندیم.» وی در این خصوص افزود: «سفرای منصوب از جانب وزارت امور خارجه نیز پیش از شروع کار در محل مأموریت، دوره‌های مخصوصی را در این مؤسسه طی می‌کنند.»

(د) مؤسسه صلح و توسعه همچنین توجه خاصی به رشد و غنای معلومات^۲ دارد و از این نظر یکی از مؤسسات شاخص تحقیقاتی در سطح قاره محسوب می‌شود. وی برگزاری سمینارها، انجام مباحث و میزگردهای سیاسی، توجه به مفاهیم و ادبیات در حال تحول بین‌المللی به ویژه موضوعات حساسی همچون حقوق بشر، دموکراسی، توسعه، تروریسم و نظایر آن، برگزاری یا شرکت در سمینارهای بین‌المللی در داخل و خارج اتیوپی را از ابعاد مختلف کاری مؤسسه در این قسمت دانست.

آقای دکتر کینفه افزود: «مؤسسه از شخصیت‌ها و مقامات عالیرتبه کشورهای که به اتیوپی سفر می‌نمایند دعوت می‌کند تا در مؤسسه یا محل‌های دیگر به ایراد سخنرانی بپردازند. آقای دکتر خرازی در سفر ماه ژوئن به اتیوپی، به دعوت این مؤسسه، سخنرانی بسیار ارزشمندی را ایراد کرد.

۱. کتاب‌های «سومالی»، «اتیوپی از امپراتوری تا فدراسیون» و «تلاش‌های اتیوپی در زمینه اصلاحات اقتصادی» که تماماً توسط خود وی به رشته تحریر درآمده‌اند.

ملاقات با پروفیسور کینفه آبراهام،

رئیس مؤسسه بین‌المللی صلح و توسعه اتیوپی

در این دیدار که در دفتر رئیس مؤسسه بین‌المللی صلح و توسعه اتیوپی برگزار شد، آقای دکتر کینفه آبراهام ضمن اظهار خوشوقتی از ملاقات با آقای قادری به سوابق علمی و کاری خود از جمله داشتن سمت مشاور ارشد وزیر امور خارجه، مشاور عالی سازمان ایگاد^۱ اشاره و گزارشی را از فعالیت‌ها و برنامه‌های مؤسسه بین‌المللی صلح و توسعه اتیوپی^۲ ارائه کرد.

وی مهم‌ترین فعالیت‌های مؤسسه را در قالب محورهای چهارگانه زیر عنوان نمود:

الف) انجام تحقیقات جامع در خصوص صلح و جلوگیری از منازعات در سطح قاره به‌ویژه با تمرکز بر منطقه شاخ آفریقا، تلاش برای شناخت ریشه‌های منازعات و انجام پژوهش‌های کلان در امر توسعه. پرفیسور کینفه همچنین اضافه کرد: «در این بخش چنانچه وزارت امور خارجه، سازمان ایگاد و حتی سایر مؤسسات و شخصیت‌های حقیقی و حقوقی از ما درخواست انجام تحقیق در زمینه‌های مربوط به حوزه‌کاری مؤسسه را داشته باشند، این پژوهش‌ها انجام خواهد شد.»

ب) انتشار کتب و نشریات مختلف از جمله هفته‌نامه^۳، و ماهنامه‌های شاخ آفریقا^۴ و آفریکن اکونومیست^۵ همچنین انتشار «بولتن صلح و توسعه آفریقا» و چاپ مقالات و تحقیقات موردی در قالب جزوه و کتابچه از دیگر فعالیت‌های مؤسسه صلح و توسعه در بخش انتشارات است.

-
1. Inter - Governmental African Development.
 2. Ethiopian International Institute for Peace and Development(EIIPD).
 3. Business Review
 4. The Horn of Africa
 5. The African Economist

گزارش سفر رئیس مرکز مطالعات آفریقا به اتیوپی

(۱۰ تا ۱۴ دی ماه ۱۳۸۱)

اشاره:

به منظور نهایی کردن پیش نویس متن یادداشت تفاهم میان دفتر مطالعات سیاسی بین المللی و مؤسسه بین المللی صلح و توسعه اتیوپی وابسته به وزارت خارجه اتیوپی که از مراکز فعال و معتبر تحقیقاتی در سطح قاره آفریقا به شمار می رود، همچنین آشنایی با سایر مراکز تحقیقاتی در اتیوپی و کسب اطلاعات بیشتر از وضعیت اتیوپی، آقای سید نعمت اله قادری، رئیس مرکز مطالعات آفریقا به اتیوپی سفر کرد. وی در طول مدت اقامت در اتیوپی بر اساس برنامه از پیش تدوین شده از سوی سفارت جمهوری اسلامی ایران در آدیس آبابا، ضمن برگزاری دو دور مذاکره با مسئولان مؤسسه صلح و توسعه با تعدادی از مقامات سیاسی و فرهنگی اتیوپی و نیز آقای جنیت، کمیسیونر اتحادیه آفریقا در امور سیاسی، ملاقات و گفتگو کرد. گزارشی که در پی می آید، خلاصه اهم موضوعات مورد بحث در این جلسات است.

گروه‌ها مجبور به توافق خواهند بود. به نظر می‌رسد که بیانیه کنفرانس آشتی ملی در الدورت کنیا گامی مهم، اما نه چندان روشن در این جهت باشد. نکته دیگر اینکه اگرچه در بیانیه گروه‌های سیاسی سوماتی ایجاد سیستم فدرال به عنوان نظام سیاسی آینده کشور پیش‌بینی شده است، اما به نظر می‌رسد که با توجه به سیستم موزائیکی قبیله‌ای سوماتی، تنها راه حل عملی در خصوص مسئله سوماتی و جلوگیری از استقلال مناطق این کشور، تشکیل «دولت کنفدرال» باشد.

■ عمران طالبی

سفارت جمهوری اسلامی ایران - آدیس آبابا

پروشکاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی